

Sérénade mélancolique

מיידיש: אסף בנרף

לייב ניידוס (1890-1918) היה משורר יידי ומתרגם. נולד בגרודנה למשפחה אמידה של משכילים ובילה את רוב שנות ילדותו בחווה בקוסטין, לא רחוק ממקום הולדתו. בתחילה למד באופן פרטי לימודי יהדות ולימודים עיוניים כלליים ולאחר מכן פקד מספר בתי ספר, אך מעולם לא סיים את לימודיו.

ניידוס כתב ברוסית, בעברית וביידיש ושלט בשפות נוספות, אך עיקר יצירתו (החל ב־1907), היה ביידיש. שירתו הייתה קוסמופוליטית ונטתה להתרחק מהעולם היהודי. היא השתלבה במרחב האירופי וינקה ממסורות השירה האירופית בבחירת הצורות, המשקלים, הנושאים וכן בשילוב מילים ומושגים מלשונות זרות. לייב ניידוס אף עסק בתרגום ליידיש ממיטב הספרות האירופית ובעיקר מרוסית ומצרפתית (פושקין, לרמונטוב, בודלר). הוא מת בגיל 28. הודות למאמצים של עמיתיו ובמיוחד של חברו אברהם זק, רוב יצירתו נדפסה בוורשה לאחר מותו.

שיר נוסף של ניידוס, "אטלנטיס", כלול במסה של ז'יל רוזייה בעמ' 271 (אף הוא בתרגום אסף בנרף).

בִּנְרָף

לִילוֹת שְׁלָמִים (הוֹי, אֵל תִּשְׁאַל כְּמָה!)
עֲשִׂיר בְּחִלּוּמוֹת וּבְצַעַר גַּם,
כְּמָה־תִּי לָךְ מִמֶּשׁ כְּפִי שֶׁתְּכַמֶּה
סִירָה אֶל גֵּל צוֹנֵן שְׁבֹאֲגָם.

כְּמָה־תִּי לָךְ כְּפֶרֶח הַקֶּטָן
לְשַׁעַר אֲשֶׁה עֵמֶק וְעַרְמוֹנִי;
כְּכֶמֶה כְּחֹל־שָׁמַיִם אֶל אוֹתָן
מֵעֲשִׂוֹת מְקַצֵּב פְּעֵמוֹנִים.

כְּמַהֲתִי לָךְ פְּעֻרִיסָה רִיקָה
אֲשֶׁר לְרַעַד אִישׁ יִשָּׁן תִּכְסֶּף;
כְּכִמָּה הַמְרֹאָה לְרֵאוֹת דְּרָפָה,
כְּכִמָּה הַרְאֵשִׁית אֵלַי הַסּוּף.

אקורדים של סתיו

כִּי יָמוֹת אֱלֹהֵי בָּלֵב לִילָה קוֹדֵר
כְּשֶׁהִסְתָּו יְקוֹנֵן בְּאַרְבוֹת,
כִּי יָמוֹת אֱלֹהֵי בָּלֵב לִילָה קוֹדֵר
וְעִמּוֹ – תִּקְוֹוֹתֵי הַזֹּהָבוֹת.

כִּי יִנְקֹשׁ הָעֵנָף הָעֵרֶם הַיָּבֵשׁ
בְּחֵלוֹן, כְּמַתִּים מִשְׁכָּבָר,
כִּי יִנְקֹשׁ הָעֵנָף הָעֵרֶם הַיָּבֵשׁ,
בְּשִׁמְשָׁה רַעַד קָר אֶז עֵבֵר.

כִּי נִתְלָה עַל פְּנֵי אֶרֶץ רְקִיעַ עָכוּר
וּמְתוּחַ כְּצֵל נְפִילִים,
כִּי נִתְלָה עַל הָאֶרֶץ רְקִיעַ עָכוּר
וְנִרְדָּם לוֹ בְּשִׁבֵי עֶרְפְּלִים.

כִּי יָמוֹת אֱלֹהֵי בָּלֵב לִילָה קוֹדֵר
עַת עֵנָן יִבְלַע אֹר כְּמַגְנָה,
כִּי יָמוֹת אֱלֹהֵי בָּלֵב לִילָה קוֹדֵר
וְהִסְתָּו יִזְמַר לוֹ קִינָה.

יקינתון

פְּרָחֵי חִלּוּם וְרָדִים שֶׁל יְקִינְתוֹן
בְּזֶהָר אַחֲרוֹן כֹּה נְעִימִים!
רְאוּ, הִגֵּן עוֹמֵד בְּיַרְקוֹתוֹ,
וּבְפָנֶיכֶם חֲתוּם לְעוֹלָמִים.

הִתְחַשְׁבוּ עַל אֲצִבַּע הָעֶלְמָה
אֲשֶׁר מְעוֹרֵשׁ-כֹּר קֵטְפָה אֶתְכֶם?
הִתְחַשְׁבוּ כִּי־צַד קוֹלֵי הַמָּה
עַתָּה אֵל לְבֵי בָחַם אֲמֻצְתֵיכֶם?

וְשָׂמָא תִתְחַרְטוּ עַל שִׁנְגָדַע
אֲשֶׁר־נּוּ הַקֶּצֶר וְחֵישׁ יִפְרָח;
אֲשֶׁר לֹא עוֹד יִהְיֶה כְּאֲגָדָה,
חִלּוּם מוֹרֵד-מִבְּטֶכֶם זָרַח...

עַם גּוֹיֵעֲתֶכֶם תִּגְוַע בְּרַכַּת שְׁלוֹמָה,
פְּרָחֵי יְקִינְתוֹנִים, חִלּוּם וְרֵד;
וְצַל שָׁחַר יִשְׁמַר דְּמוּתְכֶם שְׁלֹמָה,
הִצֵּל שְׁלֹא יִנִּיחַ לִי כִּאֵן עוֹד.

[לפעמים רוצים לכתוב טורים]

לְפַעְמִים רוֹצִים לְכַתֵּב טוֹרִים בְּלִי קֶצֶב, בְּלִי מִשְׁקָל,
לֹא לְדַחֵק אֶת הַלֵּב לְטְרוּכִיאוֹס אוֹ לִיאֵמֵב.
הַדְּבָרִים רוֹצִים לְהֶאֱמֹר בִּישִׁירוֹת: פְּשׁוּט וְקַל,
בְּלִי לְשִׁיף אוֹ לְמָרַק אֶת אֲשֶׁר־וּבְכֵי־ם.

צַר הַמָּקוֹם בֵּין קִירוֹת הַמִּשְׁקָל, פְּנִימָה –
חֲפָשִׁים יִצְיָתוּ הַבָּתִּים לְרִצּוֹנָם,
בְּהִירִים וּלְבָבִים כְּמִבְטָה שֶׁל אִמָּא,
מִשְׁלַחֵי רֶסֶן, פְּרוּעִים כְּמוֹ הַחַיִּים עֲצָמָם.

הַמוֹנָה תִּשְׁלִיךְ מְעַלְיָה אֶת נְעֻלֵי הַחֵג הַלּוֹחֲצוֹת
וְתִכְיֶר בְּתַחוּשָׁה שֶׁפִּתְאֹם מִתְלַבֶּה;
תְּרוֹץ יַחְפָּה, חֲפָשִׂיהָ, בְּעִנְג פֶּרֶא עַד־קִצּוֹת
וְתִזְמַר אֶת נְגוּנָה הַפְּרָטִי, כְּטוֹב עָלֶיהָ לְבָהּ.

שמש ערב

שָׁם מַעֲבֵר לְצֵל מְמֹגֵרוֹת
תְּלַבֵּל צִפְצָפָה וְתוֹרִיק
אֵט תִּשְׁקַע הַחֲמָה בְּמִדּוֹרוֹת
כְּעֵנַק אֲבֵנֵי אָדָם תִּבְרִיק

מִבֵּין סִבָּךְ עֲנָפִים עוֹד תִּזְרַח
בְּרִשְׁפִּיהָ־עֲצָמָה תִּטְבֵּל
וְנִדְמָה כִּי בַּהֵם הַמְּבָרֵךְ
מִתְפּוֹגֵג לְבָבָה שֶׁל תִּבֵּל.

עַד עֶרֶב תִּרְטֹט אַהֲבָה
זֶהָב חִשְׁקָה יוֹגִיעֵנָה, יִכְסֶּף.
עֲתָה תִּשָּׂא, תִּלְאָה וְתִגְוַע
וְשִׁירָה כְּבָר מִגִּיעַ עַד סוּף.

שָׁם מַעֲבֵר לְצֵל מְמֹגֵרוֹת
שֶׁמֶשׁ מֵת בְּסִגּוֹל־אֵהָל נוֹבֵל,
וְנִדְמָה כִּי יִטְבַּע בְּמִדּוֹרוֹת
יִתְפּוֹגֵג לְבָבָה שֶׁל תִּבֵּל.

Sérénade mélancolique

העלים כהו מזמן,
הרקיע – ארגמן,
אשר אט טופף מחליק;
צליל ברעד קל מונה,
מתנגנת בענף
.Sérénade mélancolique

שמע את חרש הקולות,
איך השר יאבה גלות
סוד ההם הנאצל;
שקט! עת יחריש השר,
ירחי וקר יואר
זה הסוד המערסל.

כנרקים חתום-חצות
שפתותינו לא נפצות –
את הלחן כן נדליק;
וברטט קל, קצוב,
שוב נפצח בשיר עצוב:
.Sérénade mélancolique